

Kommissionens arbetsprogram för 2014

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet gav den 14 november 2013 bl.a. finansutskottet möjlighet att yttra sig över kommissionens arbetsprogram för 2014 (KOM(2013) 739).

Finansutskottet tar i yttrandet upp några av de förslag i arbetsprogrammet som berör utskottets beredningsområde.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Kommissionen antog sitt arbetsprogram för 2014 den 22 oktober 2013. Programmet innehåller förslag som kommissionen hoppas kunna anta de närmaste månaderna, bl.a. om bankunionen, de två inre marknadsakterna, rörlighet för arbetstagare och den digitala agendan.

Kommissionen kommer att fortsätta att driva de nyckelfrågor som är en del av EU:s nuvarande sätt att fungera:

- Främja Europa 2020-målen genom den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken.
- Befästa de framsteg som gjorts beträffande den ekonomiska styrningen.
- Rapportera om framstegen när det gäller ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.
- Gå vidare med det årliga utvidgningspaketet och den europeiska grannskapspolitiken.

Förutom detta planerar kommissionen att lägga fram ett fåtal nya initiativ under 2014.¹ Med undantag av rättsliga skyldigheter, tekniska uppdateringar och specifika brådskande frågor lägger kommissionen inte fram några nya lagstiftningsförslag.

Kommissionen kommer att genomföra förberedande och utredande arbete för att lägga grunden till några av de viktigaste beslut som måste fattas under kommande år. Det kommer bl.a. att handla om konsekvensbedömningar och offentliga samråd för att identifiera huvudfrågor och huvudval och för att granska deras potentiella effekter. Kommissionen föreslår också ett omfattande program för analys och lagstiftningsreformer.²

I en bilaga till arbetsprogrammet förtecknas de förslag som kommer att dras tillbaka.³

Prioriteringar 2014 på finansutskottets område

Kommissionen har bifogat en förteckning till programmet över de initiativ som kommissionen planerar att lägga fram under 2014 och första hälften av 2015. För finansutskottet är särskilt följande av intresse.

¹ KOM(2013) 739 Bilaga II.

² Programmet om lagstiftningsändamålsenlighet och resultat (Refit-programmet): resultat och nästa steg, KOM(2013) 685, 2.10.2013.

³ KOM(2013) 739 Bilaga IV.

Ekonomiska och monetära unionen

Kommissionen fortsätter sitt arbete med att stärka den ekonomiska styrningen och slutföra bankunionen i linje med planen för en djupgående verklig ekonomisk och monetär union. Diskussionerna om att fördjupa EMU kommer också att fortsätta under 2014.

Inom ramen för den europeiska planeringsterminen kommer samordningen av den ekonomiska politiken att stärkas under 2014, som är det andra året av genomförandet av lagstiftningspaketet för budgetövervakning (det s.k. två-paket). Detta kommer att bidra till att säkerställa att förslagen till nationella budgetar är i linje med euroområdet finanspolitiska mål. Planeringsterminen kommer att inledas med den årliga tillväxtöversikten i november. Nästa generation program inom sammanhållningspolitiken ska också inriktas på att stödja genomförandet av de landspecifika rekommendationerna.

För banksektorn och den finansiella regleringen kommer kommissionen att prioritera att genomföra den gemensamma tillsynsmekanismen och nå enighet om den gemensamma rekonstruktionsmekanismen. Kommissionen kommer också att fortsätta översynen av den finansiella regleringen och tillsynen genom arbete som bl.a. inriktas på strukturreformer av banker, det parallella banksystemet (skuggbanker) och långsiktig finansiering. Ett sunt finansiellt system och genomförande av alla G20-åtaganden kvarstår som en absolut förutsättning för en hållbar återhämtning och långsiktig ekonomisk stabilitet.

Kommissionen kommer också att arbeta för att förbättra det finansiella systemets förmåga att finansiera den reala ekonomin, och öka användningen av finansiella instrument för att maximera hävstångseffekten av EU:s budget. Det pågående samarbetet med Europeiska investeringsbanken för att stärka små och medelstora företags tillgång till finansiering kommer även i fortsättningen att vara viktigt för att återställa tillväxten. Kommissionen betonar att ett starkt stöd från medlemsstaterna kommer att vara av central betydelse för framgång.

Smart och hållbar tillväxt för alla

Programmen inom den nya fleråriga budgetramen är utformade till stöd för prioriteringarna i Europa 2020-strategin och innehåller en lång rad åtgärder för att stimulera investeringar, främja sysselsättning och social inkludering, utveckla humankapitalet och prioritera reformer med en direkt inverkan på tillväxt och sysselsättning. Programmen ska kunna vara fullt operativa 2014.

Regeringens faktapromemoria

Regeringen skriver i sin faktapromemoria om kommissionens arbetsprogram för 2014 (2013/14:FPM23) att den är positiv till att kommissionen presenterar ett arbetsprogram med specifika initiativ. Det underlättar med-

lemsstaternas möjlighet att planera EU-arbetet och bidrar till öppenhet kring EU:s lagstiftningsprocess. De prioriterade områdena ligger i stort sett i linje med regeringens prioriteringar i EU-politiken. Regeringen framhåller att det är särskilt positivt att frågan om sysselsättning och tillväxt ges stort utrymme. Varje enskilt initiativ som presenteras måste dock bedömas och beredas på sina egna meriter. Regeringen kommer att återkomma till riksdagen i takt med att de enskilda lagstiftningsinitiativen presenteras.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis understryka att det i huvudsak stöder den inriktning som kommissionen anger i arbetsprogrammet. Utskottet instämmer i kommissionens bedömning att det är nödvändigt att slutföra arbetet med de många tillväxtfrämjande förslag som är under behandling i lagstiftningsprocessen, och att påskynda genomförandet av förslagen.

Nedan lämnar utskottet kommentarer om vissa av de initiativ som kommissionen prioriterar inom finansutskottets beredningsområde. Det gäller frågan om den gemensamma rekonstruktionsmekanismen, krishanteringsramverket och systemet med en insättningsgaranti. Eftersom förslagen nu är föremål för förhandlingar är utskottets kommentarer av mer övergripande karaktär.

I arbetsprogrammet anger kommissionen också några nya initiativ på området för den inre marknaden och tjänster inom utskottets beredningsområde. Det gäller uppföljning av grönboken om långsiktig finansiering av den europeiska ekonomin, ramar för krishantering och krislösning för andra institut än banker. Utskottet ser positivt på dessa förslag.

Gemensam rekonstruktionsmekanism

Kommissionen skriver i arbetsprogrammet att den avser att genomföra den gemensamma tillsynsmekanismen och att nå enighet om den gemensamma rekonstruktionsmekanismen. Utskottet ser positivt på att kommissionen fortsätter sin översyn av den finansiella regleringen och tillsynen av banksektorn och den finansiella regleringen. När det gäller den gemensamma rekonstruktionsmekanismen framhåller utskottet att det är viktigt att medlemsstater som inte deltar i bankunionen inte diskrimineras. I sammanhanget bör noteras att riksdagen i ett motiverat yttrande (utl. 2013/14: FiU13) till kommissionen ansåg att kommissionens förslag till förordning om en gemensam rekonstruktionsmekanism och gemensam rekonstruktionsfond (KOM(2013) 520) kunde strida mot subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Enligt riksdagen var det även tveksamt om förslaget var förenligt med fördraget. Riksdagen påpekade att förslaget om rekonstruktion eller avveckling av en bank var mycket invecklat och t.o.m. svårt att förstå i vissa delar. Vidare var riksdagen tveksam till om systemet skulle fungera effektivt i ett krisläge eftersom det var så många institutioner och myndigheter som skulle vara inblandade. Om en bankkris inträffar är tiden

för beslut och agerande starkt begränsad. Åtgärder måste ofta vidtas över en helg. Beslutsordningen måste då, enligt riksdagens mening, vara enkel, tydlig och kort. Risken är annars stor att man inte lyckas upprätthålla stabiliteten i det finansiella systemet.

Riksdagen påpekade också att förslaget inte innehöll ett tillräckligt starkt skydd mot att nationella budgetmedel skulle kunna användas för att finansiera den gemensamma avvecklingsfonden. Riksdagen framhöll att ett förslag från kommissionen måste vara förenligt med principerna om nationell beskattningsrätt och nationella parlaments möjligheter att själva bestämma över användningen av budgetmedel. Förutom dessa delar innebär förslaget också att makt flyttades från de nationella institutionerna och myndigheterna till motsvarande institutioner och myndigheter på EU-nivå, vilket enligt riksdagen gav EU-organen ett oproportionellt stort inflytande.

Ram för återhämtning och rekonstruktion av banker

Utskottet är positivt till att det tas initiativ på området eftersom det är viktigt att säkerställa att alla medlemsstater har möjlighet att agera snabbt och kraftfullt för att återställa förtroendet för det finansiella systemet. Utskottet påminner dock om att riksdagen i ett motiverat yttrande (utl. 2011/12: FiU12) till kommissionen ansåg att kommissionens förslag till direktiv om inrättande av en ram för återhämtning och rekonstruktion av kreditinstitut och värdepappersföretag, det s.k. krishanteringsramverket (KOM(2012) 280) stred mot subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Enligt riksdagens uppfattning kunde införandet av en tvingande och obligatorisk lånemekanism mellan de nationella finansieringsarrangemangen leda till moralisk risk, s.k. moral hazard genom att vissa medlemsstater kunde lockas att underfinansiera sina nationella arrangemang. Lånemekanismen kunde dessutom leda till en ofrivillig och oplanerad försvagning av medlemsstaternas statsfinanser, vilket skulle motverka ett av syftena med kommissionens direktiv. Förslaget har sedan ändrats på flera punkter och är nu föremål för trepartsförhandlingar mellan kommissionen, rådet och Europaparlamentet. Bland annat har den tidigare tvingande lånemekanismen ersatts med ett frivilligt system.

Utskottet anser att det fortfarande finns tveksamheter till vissa delar av förslaget. Det gäller bl.a. att bail-in-verktyget ska tillämpas i alla lägen. Enligt utskottet bör det i stället vara upp till varje medlemsstat att själv, bedöma om det verktyget ska tillämpas på det aktuella fallet. Vidare anser utskottet att det föreliggande förslaget ger Europeiska bankmyndigheten (EBA) alltför stora befogenheter vad gäller möjligheten att utöva bindande medling och utfärda bindande tekniska standarder.

Insättningsgarantisystem

Utskottet konstaterar att insättningsgarantidirektivet har direkta kopplingar till krishanteringsramverket när det gäller frågor om finansiering och hur medel i insättningsgarantifonderna kan få användas vid avveckling av ban-

ker. Enligt utskottet måste dessa direktiv därför hanteras parallellt. Utskottet anser att den svenska modellen där en myndighet ansvarar för insättningsgarantin ska behållas. Fondens målnivå bör också vara en miniminivå som medlemsstaterna är fria att överskrida.

Riksdagen fann i sina motiverade yttranden (utl. 2009/10:FiU42 och 2009/10:FiU43) om kommissionens förslag om insättningsgarantisystem och system för ersättning till investerare, KOM(2010) 368 respektive KOM (2010) 371, att förslagen stred mot subsidiaritetsprincipen. Riksdagens invändning gällde förslaget om att införa en skyldighet för medlemsstaternas garantisystem att låna ut medel till andra medlemsstaters garantisystem.

Enligt riksdagen kunde målen med kommissionens förslag – vilket ytterst är finansiell stabilitet – bättre, eller kanske endast, nås om ansvaret för finansieringen av garantisystemen fullt ut blev ett nationellt ansvar. För att undvika eventuella problem med moralisk risk och ge medlemsstaterna incitament att bygga upp adekvat finansierade garantisystem borde varje medlemsstat ha det fulla ansvaret för finansieringen.

Stockholm den 12 december 2013

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Jonas Jacobsson Gjörtlér (M), Pia Nilsson (S), Göran Pettersson (M), Jörgen Hellman (S), Peder Wachtmeister (M), Bo Bernhardsson (S), Carl B Hamilton (FP), Marie Nordén (S), Per Åsling (C), Sven-Erik Bucht (S), Staffan Anger (M), Per Bolund (MP), Anders Sellström (KD), Sven-Olof Sällström (SD), Ulla Andersson (V) och Lotta Olsson (M).

Avvikande meningar

1. De nationella parlamentens självbestämmande (SD)

Sven-Olof Sällström (SD) anför:

Jag tycker det är olyckligt att utskottet inte på ett tydligare sätt i sitt yttrande över kommissionens arbetsprogram för 2014 till utrikesutskottet kritiserar kommissionen för de områden som utskottet berörs av.

Utskottet borde inte uttala sitt stöd till kommissionens inriktning utan i stället anföra att områdena är bäst lämpade att hanteras på nationell nivå. Detta gäller inte bara frågan om en federal rekonstruktionsmekanism utan även en generell översyn och tillsyn över banksektorn och den finansiella regleringen.

Det är positivt att utskottet ifrågasatt krishanteringsramverket och i synnerhet den ytterst påtagliga risken för s.k. *moral hazard*. Utskottet borde dock inte uttala sig positivt till att det tas initiativ på området överhuvud taget eftersom frågan bör hanteras nationellt.

Det är positivt att utskottet kritiserar insättningsgarantisystemet. Utskottet borde dock ha påtalat att insättningsgarantisystemet för svenskt vidkommande ska vara nominerat i svenska kronor och inte i euro.

2. Krishantering av banker (V)

Ulla Andersson (V) anför:

Enligt min mening är kommissionens förslag om krishantering för banker fel väg att gå. Risken är att en gemensam rekonstruktionsmekanism och en obligatorisk lånemekanism ökar bankernas benägenhet att ta överdrivna risker (*moral hazard*). Lånemekanismen kan dessutom leda till en ofrivillig och oplanerad försvagning av statsfinanserna i de medlemsstater som tvingas låna ut medel till andra medlemsstater.

En bankunion riskerar att förstärka EU:s makt på medlemsstaternas bekostnad och att medborgare i Sverige tvingas betala till krisande banker i andra länder. Jag anser att det behövs betydligt kraftigare åtgärder för att trygga den finansiella stabiliteten. En sådan åtgärd är att införa en bankdelningslag som separerar traditionell bankverksamhet från spekulativ invest-
mentverksamhet.